

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΛΑΡΝΑΚΑΣ
LARNACA DISTRICT DEVELOPMENT AGENCY

Εφαρμογή «Περιβαλλοντικών Συμφωνιών» με κοινωνικούς Εταίρους

Δρ. Ευδοκία Μπαλαμού
Υπεύθυνη Τμήματος Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων
Αναπτυξιακή Εταιρεία Επαρχίας Λάρνακας

Περιεχόμενα Παρουσίασης

- Εισαγωγή
- Ορισμός Περιβαλλοντικών Συμφωνιών
- Διαδικασία και στόχοι Περιβαλλοντικών Συμφωνιών
- Χαρακτηριστικά των Περιβαλλοντικών Συμφωνιών
- Πλεονεκτήματα και Μειονεκτήματα των Περιβαλλοντικών Συμφωνιών
- Παραδείγματα εφαρμογής Περιβαλλοντικών Συμφωνιών
- Συμπεράσματα

Εισαγωγή

- ❑ Οι στρατηγικές της Ε.Ε ενσωματώνουν τις περιβαλλοντικές απαιτήσεις στην αναπτυξιακή διαδικασία και στοχεύουν στην **εθελούσια προσέγγιση** της βιωσιμότητας με την ενθάρρυνση και την εφαρμογή νέων **περιβαλλοντικών εργαλείων** με σκοπό την αυτοδιαχείριση των οργανισμών και των επιχειρήσεων.
- ❑ Με στόχο το να καταστεί **πιο αποτελεσματική η περιβαλλοντική πολιτική**, η Επιτροπή αναγνωρίζει την ανάγκη για περαιτέρω **ανάμειξη όλων των επίπεδων την κοινωνίας**, βάση της αρχής της κοινής ευθύνης και συνηγόρησε στη διεύρυνση της δέσμης των εργαλείων πολιτικής, προτείνοντας μια **σειρά προσπαθειών συνεργασίας** με τις επιχειρήσεις και τη βιομηχανία ⇒ **«περιβαλλοντικές συμφωνίες»**

Ορισμός Περιβαλλοντικών Συμφωνιών

- ❑ Συμφωνίες που μπορούν να συνάπτουν οι επιχειρήσεις και η βιομηχανία με τις δημόσιες αρχές, την τοπική αυτοδιοίκηση ή και το ίδιο το κράτος σε θέματα που αφορούν τη προστασία του περιβάλλοντος.
- ❑ Είναι ένα είδος εθελοντικών εργαλείων, τα οποία αναπτύχθηκαν κυρίως στις ανεπτυγμένες χώρες, ύστερα από την άσκηση περιβαλλοντικής πολιτικής τριών δεκαετιών βασισμένης σε *εργαλεία κανονιστικά ή διαταγής έλεγχου*.
- ❑ Ένα από τα πιο σύγχρονα εργαλεία περιβαλλοντικής πολιτικής και αποσκοπούν στην προώθηση της ροής πληροφοριών και στην αύξηση της ευελιξίας για την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων.

Διαδικασία και Στόχοι

Περιβαλλοντικών Συμφωνιών

Διαδικασία

- ❑ Ευκαιρία για σχολιασμό της συμφωνίας.
- ❑ Ενημέρωση των έμμεσα ενδιαφερομένων π.χ. επιχειρηματικές ενώσεις/ βιομηχανία, περιβαλλοντικές οργανώσεις καθώς και άλλες Αρχές και Φορείς.
- ❑ Λειψή σχολίων και πριν την τελική διαπραγμάτευση της συμφωνίας.

Στόχοι

1. Οι συμφωνίες μπορούν να συμπληρώνουν:
  - τη νομοθεσία (ως ρυθμιστικός παράγοντας)
  - ένα περιβαλλοντικό φόρο, μειώνοντας το κόστος μετάβασης προς καθαρότερους τρόπους παραγωγής.

Διαδικασία και Στόχοι

Περιβαλλοντικών Συμφωνιών

Στόχοι

2. Οι συμφωνίες μπορούν να υλοποιούν γενικότερους μακροπρόθεσμους στόχους, μέσω της καθιέρωσης ολοκληρωμένων προγραμμάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης και παραγωγής, σε έναν ή περισσότερους τομείς της βιομηχανίας π.χ.
- μείωση εκπομπών ρύπων
  - επίτευξη υψηλού επίπεδου περιβαλλοντικής ποιότητας
  - η μείωση, ανάκτηση και ανακύκλωση των αποβλήτων
  - η μείωση και η εξάλειψη επικίνδυνων ουσιών και υλικών
  - η αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας ή της ενεργειακής αποδοτικότητας.

Χαρακτηριστικά

Περιβαλλοντικών Συμφωνιών

Βασικά Χαρακτηριστικά:

- ❑ Είναι «προαιρετικές»: δεν υπάρχουν κάποιες νομικές δεσμεύσεις ούτε κυρώσεις στην περίπτωση που δεν εφαρμόζονται μιας και αποσκοπούν στη επιτυχή «εθελοντική» υλοποίηση των στόχων
- ❑ Βελτίωση των περιβαλλοντικών συνθηκών όπως: μείωση της ρύπανσης, στο αέρα, στο νερό και στο έδαφος, αποτελεσματική διαχείριση των φυσικών πόρων και προστασία της βιοποικιλότητας.
- ❑ Μπορεί να έχουν «τυπικό χαρακτήρα»: το περιεχόμενό τους μπορεί να διατυπώνεται είτε με τη μορφή «μιας σύμβασης», είτε με την μορφή «ενός μνημονίου» που αφορά την συνεννόηση για τα συμφωνηθέντα θέματα, είτε με την μορφή μιας «απλής επιστολής» με την οποία δηλώνονται οι προθέσεις εκατέρωθεν.

Χαρακτηριστικά

Περιβαλλοντικών Συμφωνιών

Βασικά Χαρακτηριστικά:

- ❑ Μπορούν να αναπτυχθούν μεταξύ των διαφόρων τομέων, όπως του δημόσιου τομέα και των επιχειρήσεων, ή να βασίζονται σε ένα "επίσημο έγγραφο".
⇒ υπό την μορφή των διαπραγματεύσεων με την σύσταση της επιτροπής, τον καθορισμό κοινών στόχων, την παροχή βοήθειας, την επικοινωνία, τη διαφήμιση ή την αξιολόγηση.
- ❑ Καθορίζουν ποσοτικούς στόχους και ενδιάμεσους στόχους, θέτοντας αντίστοιχες προθεσμίες.
- ❑ Επιτρέπουν την προσχώρηση σ' αυτές οποιοδήποτε εταίρου επιθυμεί με τη προϋπόθεση ότι θα ανταποκριθεί στους όρους της συμφωνίας.

Πλεονεκτήματα και Μειονεκτήματα Περιβαλλοντικών Συμφωνιών

Στα *πλεονεκτήματα* των περιβαλλοντικών συμφωνιών συγκαταλέγονται:

- ❑ Δημιουργία αισθήματος της περιβαλλοντικής ευθύνης
- ❑ η αποτελεσματικότητα και η χρήση 'καθαρών' τεχνολογιών,
- ❑ η εκμετάλλευση της γνώσης που διαθέτουν οι επαγγελματίες και η μείωση των ελέγχων και των δικαστικών διαφορών.
- ❑ πρόληψη δυσάρεστων για το περιβάλλον καταστάσεων, ενώ ταυτόχρονα αποφεύγεται η καταστολή τους σε συνδυασμό με την ευελιξία που διαθέτουν, αποφέροντας σχετικά άμεσα αποτελέσματα.
- ❑ μπορούν να αντικαταστήσουν τα κανονιστικά εργαλεία και αποτελούν ένα πιο αποδοτικό και οικονομικό εργαλείο.
- ❑ συντελεί στη διαρκή ροή των πληροφοριών και κατά συνέπεια στην επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων.
- ❑ Στη γρηγορότερη μετάδοση των τεχνολογιών απόδοσης στους διάφορους τομείς, ενδυναμώνουν τη χρήση των ήδη υπαρχόντων υπηρεσιακών διαρρυθμίσεων, των δικτύων επικοινωνίας και των διαπροσωπικών σχέσεων.

Πλεονεκτήματα και Μειονεκτήματα Περιβαλλοντικών Συμφωνιών

Στα *πλεονεκτήματα* των περιβαλλοντικών συμφωνιών συγκαταλέγονται:

- ❑ εντός του υπάρχοντος πλαισίου: αποτελούν κίνητρο για την έναρξη συζητήσεων σχετικά με περιβαλλοντικά και τεχνολογικά ζητήματα, και η ενισχυμένη ενδο-κλαδική επικοινωνία μπορεί να θεωρηθεί ένα βασικό όφελος των τομεακών συμφωνιών όπως έχει παρατηρηθεί στη Γαλλία, την Ολλανδία και τη Γερμανία.
- ❑ θέτουν κατευθυντήριες γραμμές και φιλόδοξους στόχους για τις επιχειρήσεις, και μέσω της 'απειλής' για «επιστροφή των φόρων» μπορεί να ενθαρρύνει τη βιομηχανία στο να συναινέσει σε λιγότερο επιζήμιες γι αυτήν υποχρεώσεις που διαφορετικά δεν θα μπορούσαν να επιβληθούν.

Πλεονεκτήματα και Μειονεκτήματα Περιβαλλοντικών Συμφωνιών

Στα *μειονεκτήματα* των περιβαλλοντικών συμφωνιών συγκαταλέγονται:

- ❑ η εμφάνιση του «φαινόμενου των λαθρεπιβατών»: οι συμμετέχοντες αποκομίζουν τα οφέλη, αλλά πρακτικά δεν προχωρούν σε ουσιαστικές ενέργειες σύμφωνα με τις δεσμεύσεις της συμφωνίας.
- ❑ υπάρχουν προβλήματα επαλήθευσης των δεσμεύσεων αλλά και ασάφειας του νομικού χαρακτήρα των συμφωνιών,
- ❑ ασκούν μικρή επιρροή στα επενδυτικά κριτήρια και στο σχεδιασμό που σχετίζεται με τις τεχνολογίες ενεργειακής απόδοσης ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις τα οικονομικά κίνητρα είναι τόσο ισχυρά, που οι επιχειρήσεις εισέρχονται στο σύστημα για λόγους που δεν είναι πραγματικά εθελοντικοί.
- ❑ Η εφαρμογή τους συνεπάγεται αυξημένο διοικητικό και οργανωτικό κόστος.

Παραδείγματα Εφαρμογής Περιβαλλοντικών Συμφωνιών

Η χρήση των ΠΣ είναι διαδεδομένη στις χώρες του ΟΟΣΑ:

- ❑ 312 περιβαλλοντικές συμφωνίες στις χώρες της Ε. Ε.
- ❑ 30000 τοπικές εθελοντικές συμφωνίες που αφορούν τον έλεγχο της ρύπανσης στην Ιαπωνία και
- ❑ 40 και πλέον εθελοντικά προγράμματα τα οποία διαχειρίζεται η κυβέρνηση των ΗΠΑ σε ομοσπονδιακό επίπεδο.
- ❑ Τα τελευταία χρόνια ο αριθμός των ΠΣ βαίνει διαρκώς αυξανόμενος σε Ευρώπη και Αμερική.
- ❑ Όμως τα ποσοτικά στοιχεία που υπάρχουν μέχρι σήμερα είναι περιορισμένα, σε ότι αφορά την περιβαλλοντική αποτελεσματικότητα των περιβαλλοντικών συμφωνιών.

<i>ΧΩΡΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ</i>	<i>ΦΟΡΕΙΣ</i>	<i>ΣΤΟΧΟΣ</i>
<i>Γερμανία (1995)</i>	<i>Υπουργείο Βιομηχανίας, Υπουργείο Περιβάλλοντος, 19 Βιομηχανίες και εμπορικές ενώσεις</i>	<i>Μείωση εκπομπών CO2</i>
<i>Ολλανδία (1993)</i>	<i>3 Υπουργεία και άλλοι δημόσιοι φορείς, Όμιλος των ολλανδικών χημικών βιομηχανιών και 103 Ιδιωτικές Εταιρίες.</i>	<i>Μείωση εκπομπών από τις χημικές βιομηχανίες</i>
<i>Γαλλία (1993)</i>	<i>Υπουργεία Βιομηχανίας και Περιβάλλοντος, 2 Γαλλικές αυτοκινητοβιομηχανίες, 12 εισαγωγικές και 8 εμπορικές εταιρείες</i>	<i>Κατασκευή τμημάτων αυτοκινήτων από επαναχρησιμοποιημένο ή ανακυκλώσιμο υλικό.</i>
<i>Μ. Βρετανία (1992)</i>	<i>Δημόσιοι φορείς, Κέντρο Αξιοποίησης Επιστημών και Τεχνολογίας και 11 εταιρείες</i>	<i>Μείωση των αποβλήτων, των εκπομπών και έρευνα για ανάπτυξη τεχνολογίας</i>
<i>ΗΠΑ(1994)</i>	<i>Αμερικανική Υπηρεσία Προστασίας Περιβάλλοντος, Αμερικανικές οργανώσεις προστασίας Δασών και εταιρείες χαρτιού και χαρτοβιομηχανίες.</i>	<i>Κατανόηση των επιτρεπόμενων συγκεντρώσεων διοξινών στο έδαφος και πιθανές διαχειριστικές πρακτικές</i>
<i>ΗΠΑ 1992 33/50 Προγράμματα</i>	<i>Αμερικανική Υπηρεσία Προστασίας Περιβάλλοντος και 1300 εταιρείες.</i>	<i>Μείωση μεταφοράς και απελευθέρωσης στην ατμόσφαιρα 17 ρυπαντικών ουσιών</i>
<i>ΗΠΑ 1993 Ενεργειακό Πρόγραμμα</i>	<i>Αμερικανική Υπηρεσία Προστασίας Περιβάλλοντος και γραφεία κατασκευαστών</i>	<i>Το πρόγραμμα αποσκοπούσε στη ελάττωση της ενεργειακής κατανάλωσης του γραφειακού εξοπλισμού. Οι επιχειρήσεις που συμμετείχαν στο πρόγραμμα συμφώνησαν για την κατασκευή ενεργειακά αποδοτικά προϊόντα που συγκεκριμένα κριτήρια απόδοσης</i>

ΧΩΡΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	ΦΟΡΕΙΣ	ΣΤΟΧΟΣ
Ελλάδα	Κοινότητες και Δήμοι και οργανισμοί από τους κλάδους της γεωργίας, δασοκομίας και τουρισμού.	Προστασία περιβάλλοντος και εφαρμογή αειφόρου ανάπτυξης
Ολλανδία	Οργανισμοί, NGO, τοπική κυβέρνηση	Χρησιμοποίηση νέων τεχνολογιών και σύνδεση με το ISO:14001/ EMAS
Κύπρος	Δήμοι, κοινότητες, επιχειρήσεις, NGO, διάφοροι οργανισμοί	Προσαρμογή τοπικών κοινωνιών στις Κλιματολογικές αλλαγές

Συμπεράσματα

- ❑ Η χρήση των ΠΣ στην Ε.Ε είναι αρκετά διαδεδομένη και παρουσιάζει αυξητικές τάσεις,
- ❑ Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενθαρρύνει την προετοιμασία περιβαλλοντικών συμφωνιών σε κοινοτικό επίπεδο σε ένα ευρύ φάσμα κλάδων,
- ❑ Ο τομέας που εφαρμόζονται περισσότερο είναι ο τομέας της διαχείρισης αποβλήτων αλλά και σε άλλους τομείς όπως βιομηχανίες χημικών, παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, μέσα μεταφοράς, στα τρόφιμα και ποτά, τομέας μετάλλων.
- ❑ Είναι εθελοντικά εργαλεία και αποτελούν μια από τις σημαντικότερες καινοτομίες στην περιβαλλοντική πολιτική. Η διαφορετικότητά τους από τα αυστηρότερα κυβερνητικά εργαλεία (κανονιστικά ή διαταγής και ελέγχου) έγκειται στην έννοια της αυτοδιαχείρισης, καθώς εμπεριέχουν μια στροφή προς συνκυβερνητικές πολιτικές και εντείνεται η απομάκρυνση από την κρατική διαχείριση.

Συμπεράσματα

- ❑ Τα εθελοντικά εργαλεία προωθούν την περιβαλλοντική υπευθυνότητα αναφορικά με την λήψη των ατομικών αποφάσεων, την αλλαγή της συμπεριφοράς βάσει κινήτρων και έχουν χαμηλότερο κόστος για την πολιτεία, λόγω των μειωμένων εξόδων υλοποίησης και παρακολούθησης που απαιτούν.
- ❑ Σήμερα οι εθελούσιες περιβαλλοντικές συμφωνίες (ΕΣ) έχουν γίνει μέρος της πολιτικής διαδικασίας σε διεθνές επίπεδο και χρησιμοποιούνται ευρέως τόσο από φορείς, όσο και από βιομηχανίες προκειμένου να βρεθούν ευέλικτες και ρεαλιστικές λύσεις στα νέα προβλήματα της πολιτικής και να επιτευχθεί η αειφορική διαχείριση των περιβαλλοντικών πόρων.

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΛΑΡΝΑΚΑΣ

ΛΑΡΑΣ 1, 7040, ΒΟΡΟΚΛΙΝΗ, ΛΑΡΝΑΚΑ

ΤΗΛ: 24 815280

ΦΑΞ: 24 636817

E-mail: info@anetel.com

Website: www.anetel.com